

‘Natuur en drinkwater gaan hand in hand’

Het zomerreces van de Tweede Kamer is bij uitstek de tijd voor werkbezoeken. Het Binnenhof ligt er stilletjes bij, maar in het land gonst het van de bedrijvigheid. Zoals op waterproductiebedrijf Veghel van Brabant Water, waar Kamerlid Henk Leenders (PvdA) op 20 juli jl. een kijkje kwam nemen.

Tijdens het werkbezoek in Brabant is Leenders onder andere bijgepraat over het specifieke natuurbeheer door drinkwaterbedrijven en over de problemen waar de drinkwatersector tegenaan loopt. Zoals verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater met mest en gewasbeschermingsmiddelen. Tijdens een rondleiding liet Brabant Water zien hoe de productie van drinkwater in de praktijk werkt en hoe natuur en drinkwaterproductie gecombineerd worden; een functiecombinatie die goed aansluit bij de Rijksnatuurvisie en de nieuwe Natuurwet.

Hoe ziet Leenders de combinatie drinkwater en natuurbeheer? ‘Vooropgesteld: ik ben woordvoerder natuur, waaronder overigens ook thema’s zoals gewasbeschermingsmiddelen vallen. Voor mij was dit een eerste kennisgeving met de betekenis van de drinkwatervoorziening voor de natuur. De nieuwe Natuurvisie gaat minder uit van bescherming van de natuur tégen de samenleving, maar van bescherming mét de samenleving. Daarbij past meer functie koppeling. Natuur en water zijn natuurlijke partners: ze hebben elkaar over en weer nodig.’

Wat kunnen drinkwaterbedrijven bijdragen aan het doel om natuur weer midden in de maatschappij te plaatsen?

Leenders: ‘De natuur beschermt het grondwater. Het drinkwaterbedrijf beschermt de natuur. En de inwoners van Nederland

kunnen genieten van het lekkerste drinkwater en prachtige natuur. Een betere functiecombinatie kan ik me nauwelijks voorstellen. De goede samenwerking tussen het ministerie van IenM, de provincies, drinkwaterbedrijven en kennisinstellingen leidt tot betere bescherming van de drinkwaterbronnen, grotere en kwalitatief interessante natuurgebieden en meer recreatiemogelijkheden. Winst voor iedereen dus.’

Drinkwatersector in Nederland

Vewin schetste bij het werkbezoek een beeld van de stand van zaken in de drinkwatersector. De sector wil drinkwater leveren van topkwaliteit, tegen de laagst mogelijke kosten, milieuvriendelijk en innovatief. Voor de drinkwaterbedrijven is het uiteraard belangrijk dat de consument een groot vertrouwen in hen en het product heeft. De beste bescherming voor de bronnen voor drinkwater is natuur. De sector heeft ook een wettelijke taak in het beheren van de terreinen rond de bronnen, in totaal inmiddels zo’n 24.000 ha. De drinkwatervoorziening levert zo een bijdrage aan de natuurdoelen, o.a. door beheer van Natura 2000-gebieden.

Problemen drinkwatersector

De kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater voldoet niet altijd voor drinkwater. Beide bronnen voor de productie van ons drinkwater worden verontreinigd door

Henk Leenders (r): 'Onder de indruk van de wereld achter de drinkwaterproductie.'

gewasbeschermingsmiddelen, nitraat en nieuwe stoffen, zoals geneesmiddelen. Ook de toenemende verstedelijking bedreigt sommige drinkwaterwinningen. De gevolgen zijn dat Nederland niet voldoet aan de Kaderrichtlijn Water: er zijn hoge zuiveringsinspanningen nodig om drinkwater te maken. Ook komt het nog regelmatig voor dat er innamestops zijn, omdat het oppervlaktewater té verontreinigd is om er drinkwater van te maken.

Alternatieven gewasbescherming

Een hogere ambitie van het rijk is nodig om Europese doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water te halen, want de waterkwaliteit is nog steeds niet op orde. *Wat moet er volgens u gebeuren om de normoverschrijdingen van bijvoorbeeld gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen?*

Leenders: 'Ik schrik elke keer weer van het aantal en de ernst van de normoverschrijdingen. Residuen van bestrijdingsmiddelen in de natuur zijn een groot probleem, dat echt moet worden aangepakt. De Kamer heeft onlangs overleg gehad met de staatssecretarissen Mansveld en Dijkema over het verbod op gebruik van glyfosaat-houdende middelen en neonicotinoiden. Er komt binnenkort een verbod op het gebruik van glyfosaat-houdende middelen op verharde ondergronden, voor professioneel gebruik en voor particulieren. Veel professionele gebruikers, zoals gemeenten, zijn al voor een deel overgestapt op andere, biologische onkruidverwijderingsmethoden.'

Hij vervolgt: 'Maar we maken ons wel zorgen over hoe particulieren zullen omgaan met dit verbod. Gaan ze massaal via internet op zoek naar glyfosaat-houdende middelen? Of gaan ze alternatieven gebruiken, zoals grote hoeveelheden azijn of zout? Als die stoffen uitspoelen naar het oppervlaktewater of het ondiepere grondwater, hebben we er weer een nieuw probleem bij. Een ander discussiepunt is het aanstaande verbod op alternatieve middelen met een laag risico. Ik ben er niet zeker van of we het probleem gaan oplossen met alleen verboden op chemische middelen. Er zal veel voorlichting moeten

worden gegeven over milieuvriendelijke, biologische methoden, zoals branden en borstelen. En we hebben ook nog iets op te lossen in de landbouw, waar dit verbod nu niet gaat gelden.'

'Er moet worden ingezet op innovatie, om te zoeken naar alternatieve methoden voor de landbouw. Dus zullen we druk moeten blijven uitoefenen op de chemische industrie om gewasbeschermingsmiddelen te ontwikkelen die minder belastend zijn voor de natuur en vooral voor het water. Wij spreken regelmatig met vertegenwoordigers van deze sector. Ik heb het idee dat men daar inmiddels wel beseft dat de maatschappij van hen eist dat ze met schone producten gaan komen.'

Heeft u door dit werkbezoek een ander beeld van de drinkwatersector gekregen?

Leenders: 'Ik ben onder de indruk van de wereld achter de drinkwaterproductie. Ik denk dat – met mij – de gemiddelde burger te weinig stilstaat bij wat er allemaal komt kijken bij het maken van ons drinkwater: dat is een te goed bewaard geheim. Volgens mij is de Nederlandse publieke drinkwatervoorziening iets om met z'n allen echt trots op te zijn. En misschien dat meer bewustzijn op dat gebied bij de burgers leidt tot zuiniger omgaan met drinkwater en met de natuur waaruit dat water voortkomt.'

